

In badplaatsen is de kust veilig

FOTO-PETER HILZ/HH

Tussen de zonminnende toeristen op de boulevards langs de Nederlandse kust slenteren ook groepen baldadige jongeren. Groepsgedrag en alcohol maken deze twaalf- tot achttienjarigen in sommige badplaatsen tot een maatschappelijk probleem. Politie, gemeente en horeca sterken zich samen tegen de overlast. “Onze grenzen zijn duidelijk. En een wildplasser heeft ze al overschreden.”

Zijn strandtent ‘Adam en Eva’ is dit jaar nog niet belaagd. Maar bij collega’s van Wim Fisscher, voorzitter van de Vereniging van Strandpachters te Zandvoort, was het *wel* raak. De problemen lopen uiteen van niet betalen, keiharde muziek en diefstal tot het aanranden van vrouwen. “Binnen vijf minuten kan een relaxte strandsfeer omslaan in een onheilspellende situatie. Opeens staan er veertig, vijftig mensen op je terras je meubilair kapot te slaan. Ze roepen: ‘Wie wil er vechten?’”

Vertrouwen in politie

Fisschers collega’s stonden op het punt om particuliere beveiliging in te huren. Gelukkig hebben de strandpachters vertrouwen in de maatregelen die zijn uitgevaardigd. “Alleen al het idee dat er op het strand, een openbare ruimte, particuliere bewaking staat.” Het eerste mooie weekend van dit jaar werden 33 jongeren gearresteerd. De arrestanten kwamen uit een groep van 100-150 voornamelijk Marokkaanse jongeren uit Amsterdam. Na dat eerste probleemweekend belde Fisscher de burgemeester meteen voor spoedoverleg. “Drie dagen later al lag er een degelijk draaiboek.” Een lik-op-stukbeleid, zero-tolerance, straatverbod: alle wettelijke middelen zijn ingezet. Met

keiharde maatregelen wil Zandvoort in eerste instantie de acute overlast beperken, de geliefde badplaats weer begaanbaar maken voor toeristen.

Beware, Watch out

De aanpak van de problemen in Zandvoort begint al in de hoofdstad. De Spoorwegpolitie op Amsterdam CS controleert bij mooi weer scherp op kaartjesbezit. Ook waarschuwen ze de Zandvoortse politie over het aantal probleemjongeren dat naar de badplaats reist. In Zandvoort zelf worden jongeren bij overtreding zonder uitzondering voorgeleid. Verdachten van ernstige misdrijven krijgen – nadat ze veroordeeld zijn – een straatverbod opgelegd. Deze maatregelen zijn ad hoc, en voor de zomer hopelijk afdoende. Lange-termijnoplossingen ziet Fisscher vooral vanuit de opvoeding komen. Als voorbeeld noemt hij het project Beware Watch Out, een opvoedingsproject voor Marokkaanse jongeren. Wie in aanraking is geweest met de politie, wordt gerekruteerd voor een surveillanceteam van de politie. Woordvoerder Cees Rameau van de Amsterdamse politie benadrukt dat het team in eerste instantie een opvoedende rol heeft voor de ploeg jongeren zelf. “Ze bevinden zich opeens in een totaal andere rol. Ze krijgen *positieve* opmerkingen. Daardoor gaan ze zich anders gedragen. Trotser. Negentig procent van de jongeren in ons team valt niet terug in crimineel gedrag.”

Plastic bekert en meer taxi’s

Terwijl in Zandvoort de overlast vorig jaar pas echt is begonnen, zien andere kustplaatsen een positieve lijn. De badplaats die al decennia lang geliefd is bij rellerige Duitse jongeren, Renesse, *heeft* het niet meer. De overlast is beteugeld door een gezamenlijk optreden van politie, horeca en gemeente. Om de veiligheid van drinkende jongeren te waarborgen, bijvoorbeeld, wordt de horeca tijdens Pinksteren verplicht om glazen van onbreekbaar plastic te gebruiken. Sinds dit systeem in 2000 is ingevoerd, is de veiligheid aanmerkelijk toegenomen. Beleidsmedewerker Openbare Orde en Veiligheid Arnold Schiettekate ziet nu nauwelijks meer glas als hij over straat loopt in Renesse. “Twee jaar geleden lag de hele straat vol. Je moet er niet aan denken dat er een gevecht uitbreekt in die glasplas.” De gemeente heeft de maatregel verplicht gesteld. Maar ook zonder dreiging van boetes treft de horeca

«Het idee alleen al, dat er op het strand bewaking staat...»

voorzorgen. “Zo hebben een paar detailhandelbedrijven de frisdrankblik-automaten voor hun pand afgesloten. Beter zo, want blik kan veel stuk maken.” Een ander gezamenlijk initiatief werpt al sinds 1998 vruchten af: politie, gemeente, horeca, recreatie- en taxi-bedrijven zagen een oplossing voor de nachtelijke overlast in het uitbreiden van het nachtvervoer. Waar vroeger slechts tien taxi’s de duizenden jongeren na sluitingstijd van de cafés, uit het centrum naar de camping vervoerden, rijden er nu óók taxibusjes en ‘harmonica-bussen’ op en neer. “Tot voor kort kon het wel drie uur duren voordat er vervoer was naar de camping. Je kunt je wel voorstellen hoe de dronken jongeren hun tijd dan doodden, in het centrum of al lopend op weg naar de camping. Nu is het stadshart binnen een uur leeg. En rustig.”

Versterking uit het buurland

“In de winter functioneert Renesse zonder politiebureau. In de zomer mét,” zegt communicatiemedewerker van de regiopolitie Zeeland Marjan van de Vreugde. “Het zijn agenten uit een Flex Pool die in de zomer hun bureau verruilen voor de badplaats. We hanteren een streng lik-op-stukbeleid. Voor het gebruik van alcohol op straat en wildplassen staat een boete van 150 gulden, die meteen betaald moet worden.” En smoesjes – dat wildplassen in Duitsland wél mag – werken niet. Sinds 1996 worden de surveillanten in Renesse geflankeerd door Duitse collega’s. Ze hebben geen bevoegdheden, vervullen vooral een bemiddelende rol in taal en cultuur. Zij wijzen de Duitse jongeren erop, dat wildplassen ook tegen *Duitse* kerken niet is toegestaan. Het pakket aan maatregelen heeft

succes. Sinds 1990 neemt de overlast duidelijk af. Duitse reischoppers die nu nog naar Renesse gaan vanwege het vermeende imago, komen van een koude kermis thuis. Ze zijn teleurgesteld: “Volgend jaar gaan we ergens anders naartoe,” hoorde Van de Vreugde laatst nog een Duitse tiener zeggen.

Met je paspoort naar het zwembad

Niet alleen de kustprovincies ervaren overlast. In het binnenland kampen zwembaden met grote groepen lastige jongeren; en dat niet alleen in de zomer. Bezoekers en personeel van het zwem-

«Laat de toeristen
maar komen!»

bad zijn bijna elk weekend wel slachtoffer van beledigingen, bedreiging, geweld of aanranding. Hans van Hoek, locatiemanager van Sportfondsenbad West in Nijmegen was het zat. “Rond de glijbaan formeerden zich stevast groepen van twintig tot vijftig jongeren. Ze bezetten een gebied in het zwembad en gingen vanuit die positie mensen bedreigen en beledigen. Onze badmeesters moesten regelmatig de politie inschakelen om de orde handhaven. Voor toezicht op het zwemmen was nauwelijks tijd meer. Een onverantwoorde situatie, dus. In overleg met de politie hebben we toen besloten om een identificatieplicht in te stellen voor alle jongeren tussen de 10 en 21 die zonder begeleiding van ouders ons bad willen bezoeken.” Sinds Pasen kan iemand die zich niet kan of wil legitimeren, zijn badkleding wel thuis laten. Wie het ook is. “Want dat is de voorwaarde om zo’n

FOTO-RENE DE GILDE

maatregel legitiem te gebruiken.

Je moet *iedereen* controleren. Zonder identificatie sturen we het verlegen sproetenkopje net zo hard weg als het getatoeëerde leren jack.”

In twee maanden is al heel wat resultaat geboekt. Het zwembad is een stuk rustiger, hoewel er *meer* zwemmers zijn. Want bezoekers die wegbleven vanwege de dreigende sfeer, komen massaal terug. Ook de jongeren die de problemen veroorzaakten, komen nog steeds. Maar van samenscholen en baldadig gedrag is geen sprake meer. “Deze simpele maatregel heeft de jongeren uit de anonimiteit gehaald. Als de politie *nu* moet ingrijpen, kunnen ze geen vals adres meer opgeven.”

Kopstoten

Politie, gemeente en horeca zijn klaar voor de zomer. “Laat de toeristen maar komen. Om plezier te maken. We zullen zelfs een oogje dichtknippen als ze elkaar ‘kopstoten’ uitdelen. Zolang zo’n kopstoot maar bestaat uit een combinatie van een borrel en een biertje.”

«Smoesjes dat wildplassen
in Duitsland wél mag, die
werken niet meer»

VIRTUAL CALAMITY

Het strand ziet zwart van zonnende mensen. Een chemisch vrachtschip barst vlak voor de kust. De gevaarlijke lading stroomt naar het strand. Wat doe je in zo’n geval?

Gemeenten hebben scenario’s klaarliggen hoe ze bij dergelijke calamiteiten moeten reageren. Eens in de één of twee jaar wordt het rampenplan getest met een buitenoefening. Maar daarin kunnen gemeenten moeilijk alle omstandigheden nabootsen. Hoe verwerkelijk je bijvoorbeeld de paniek? Hoe evalueer je misstappen in de oefening?

Virtual reality

Het Delftse bedrijf E-Semble ontwikkelt computersimulaties voor de opleiding van rampenbestrijders. Politie, brandweer, GG&GD, maar ook grote bedrijven trainen op de zogeheten Diabolo VR. Dit virtual reality-programma bootst calamiteiten na die uiteenlopen van een kettingbotsing op de snelweg tot een vuurwerkcramp. Bovendien

kunnen cursisten de hulp bij de ramp onder verschillende omstandigheden oefenen. Stel, de gemeente wil zich voorbereiden op een ramp waarbij veel kinderen betrokken zijn. E-Semble bouwt dan bijvoorbeeld een virtuele openluchtribune die net is ingestort. Met het virtuele programma kan de gemeente dan alle mogelijke situaties oefenen: het aantal kinderen op de tribunes, ouders die in de weg lopen en een plotselinge onweersbui. Allerlei omstandigheden waardoor de situatie zou kunnen escaleren.

Replay

“Buitenoefeningen blijven onontbeerlijk”, zegt Steven Lohman van E-Semble, “maar de voordelen van een virtuele oefening van het rampenplan zijn groot. De cursusleider kan het programma op elk moment stil zetten. Bijvoorbeeld bij een verkeerde beslissing van een cursist. Of, als er op een gevaarlijk kruispunt (in werkelijkheid) veel ongelukken gebeuren, kan je die situatie virtueel nabootsen. Door de omstandigheden te variëren, kan je makkelijk het knelpunt van dat kruispunt opsporen.”